

جایگاه و بررسی تامین منابع مالی در پروژه‌ها

محمود حسن پور^۱، مجتبی هادی^۲

۱- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائمشهر

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی و مدیریت ساخت موسسه آموزش عالی طبری بابل

Eng_Mojtaba.hadi@yahoo.com

خلاصه

با توجه به ظرفیت محدود منابع مالی در اختیار دولت‌ها و در کنار آن کثرت پروژه‌های حیاتی، خصوصاً در کشورهای در حال توسعه، بحث تامین منابع مالی و ظرفیت سازی، با وجود بحران‌های مالی از اهمیت بسزایی برخوردار است. تامین مالی به دلایل مسائلی مانند تحریم‌ها، مسائل سیاسی امنیتی، حجم بالای سرمایه و عدم علاقه سرمایه‌گذاران خارجی به عنوان یکی از چالش‌های اساسی دهه‌ی فعلی مبدل شده است. بعد از بررسی جزئیات کلیه روش‌های تامین مالی، رویکرد اصلی این مقاله پاسخ به این سوال که چرا صورتی خاص از روش تامین مالی، که منجر به اعتلای یک پروژه در بخشی خاص در یک کشور شده، نمی‌تواند منجر به پیروزی در کشوری دیگر شود با توجه به این که قبلاً به صورت موثر در کشوری دیگر اجرا شده است.

کلمات کلیدی: تامین منابع مالی، سرمایه، وام دهنده‌گان، پروژه.

۱. مقدمه

در تامین مالی پروژه‌ها مسئله اقتضانات پروژه از جمله عوامل مهم می‌باشد. در واقع هر پروژه یک سری اقتضانات خاص خود را می‌طلبد و بر اساس آنها مدل مناسب تامین منابع مالی تعریف می‌شود. بدون درک درست از این اقتضانات و ضوابط قانونی که بر هر یک از آنها حاکم است تامین مالی نمی‌تواند میسر قرار گیرد و گاه حل مشکلات پدید آمده، پروژه را با تاخیر مواجه می‌سازد. از اواخر سال‌های دهه‌ی ۱۹۶۰ میلادی، نقش دولت‌ها در توسعه‌ی اقتصادی و صنعتی، رشد بسیار زیادی داشته و در واقع حرکت به سوی دست‌یابی به رشد بالای اقتصادی و توسعه‌ی پایدار از اولین اهداف دولت‌ها بوده است و از طرفی دیگر بدلیل عدم وجود بخش خصوصی قوی در بسیاری از کشورها، این نقش در تامین سرمایه لازم و اجرای پروژه‌های زیربنایی چندین برابر می‌گردد؛ چرا که در این گونه از کشورها به دلیل توسعه نیافتگی و یا توسعه‌ی محدود بخش خصوصی، هنوز امکان واگذاری کامل تامین بودجه به بخش خصوصی فراهم نشده و این بخش توان تامین مالی پروژه‌ها را در سطح گسترده دارا نمی‌باشد. از سوی دیگر در این گونه از کشورها مشکل دیگری نیز وجود دارد و آن اینکه توسعه و رشد اقتصادی محدود، سبب شده است که دارایی‌های دولت نیز محدود بوده و همین دارایی‌های محدود نیز به جای سرمایه گذاری در پروژه‌های زیر بنایی می‌بایست صرف امور ضروری تری نظیر تامین حداقل رفاه اجتماعی و ارائه خدمات لازم به مردم گردد. اکثر کشورهای در حال توسعه به دلایلی مانند پایین بودن پس انداز ملی، حجم درآمد صادراتی محدود و میزان بالای مصرف داخلی در اثر افزایش جمعیت، با کمبود منابع مالی برای اجرای پروژه‌های بزرگ و طرح‌های توسعه خود مواجه هستند؛ از سوی دیگر بر همگان واضح و روشن است که رشد و توسعه‌ی اقتصادی، بدون سرمایه امکان پذیر نمی‌باشد. به همین علت دولت‌ها در کشورهای در حال توسعه همواره به دنبال پیدا کردن راه حل‌های جایگزین و استفاده از دیگر منابع در تامین مالی پروژه‌های زیر بنایی بوده‌اند و در این مسیر تجربه‌های مختلفی را بدست آورده‌اند. در این زمینه برای بالا بردن سود مالی و کاهش ریسک و هزینه‌های سرمایه گذاری، تا حد ممکن آشنایی با تمام منابع احتمالی برای تامین مالی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد